

Spoleczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości

Standardy szkolenia mediatorów

uchwalone przez Radę w dniu 29 października 2007 roku

Wstęp

Obecnie brak jest w Polsce określonych przez prawo standardów szkolenia mediatorów¹. Przez mediację rozumie się dobrowolny i poufny proces, w którym fachowo przygotowana, bezstronna i neutralna osoba, za zgodą stron, pomaga im poradzić sobie z konfliktem. Mediacja pozwala jej uczestnikom określić kwestie sporne, zmniejszyć bariery komunikacyjne, opracować propozycje rozwiązań i, jeśli taka jest wola stron, zawrzeć wzajemnie satysfakcjonujące porozumienie².

Powodzenie mediacji jako skutecznej metody rozwiązywania konfliktów zależy w dużym stopniu od profesjonalizmu mediatorów i wysokiego poziomu ich etyki zawodowej.

W tym celu Ministerstwo Sprawiedliwości przedstawia Standardy Szkolenia Mediatorów opracowane przez Społeczną Radę ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości. Standardy te zawierają minimum programowe wiedzy i umiejętności niezbędnych w pełnieniu roli mediatora.

Standardy są kierowane do:

- instytucji i organizacji zajmujących się szkoleniem i certyfikacją mediatorów we wszystkich sprawach, gdzie stosuje się mediację,*

¹ Z wyjątkiem opracowanych w 2001 r. standardów szkolenia dla mediatorów, którzy prowadzą mediacje pokrzywdzonego z nieletnim sprawcą czynu karalnego – Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 2001 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach nieletnich (Dz.U. Nr 56, poz. 591 z późn. zm.).

² Por. *Standardy prowadzenia mediacji i postępowania mediatora* uchwalone przez Społeczną Radę do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości dn. 26 czerwca 2006 r.

- osób podejmujących szkolenia mediacyjne, jako wskazanie rekomendowanego zakresu szkolenia mediacyjnego, jakiego osoba szkolona ma prawo oczekiwać od instytucji mediacyjnej – organizatora szkolenia.

Ich główne funkcje są następujące:

- Zapewnienie profesjonalizmu w prowadzeniu mediacji poprzez dobre przygotowanie mediatorów
- Pomoc organizacjom i instytucjom szkolącym mediatorów w określeniu kształtu i zakresu szkolenia mediacyjnego, zapewniającego właściwe przygotowanie mediatorów
- Pomoc kandydatom na mediatorów przy podejmowaniu decyzji o podjęciu się tej funkcji i wyborze właściwego szkolenia.
- Zwiększenie zaufania społecznego do mediacji jako środka rozwiązywania konfliktów poprzez zapewnienie profesjonalizmu prowadzących je osób;

Wymaganie ogólne

Kwalifikacje mediatora uzyskuje się w wyniku odbycia szkolenia o charakterze teoretycznym i praktycznym w wymiarze co najmniej 40 godzin zegarowych, potwierdzonego zaświadczeniem ukończenia kursu.

Zgodnie z niniejszymi standardami szkolenie mediacyjne obejmuje następujące tematy:

1. *Podstawowe zasady i składniki postępowania mediacyjnego*
2. *Psychologiczne mechanizmy powstawania, eskalacji i rozwiązywania konfliktów*
3. *Trening praktycznych umiejętności prowadzenia mediacji*
4. *Wiedza o prawnych i organizacyjnych aspektach funkcjonowania procedur mediacyjnych*

Przedstawione standardy dotyczą wszystkich rodzajów mediacji.

Standardy szkolenia mediatorów

STANDARD I

Podstawowe zasady i składniki postępowania mediacyjnego

1. Przebieg postępowania mediacyjnego.
2. Zasady mediacji (dobrowolność, bezstronność, neutralność, poufność).
3. Rola mediatora, jej specyfika, prawa i obowiązki mediatora.
4. Zastosowanie mediacji, wskazania i przeciwwskazania.
5. Zagadnienia etyki zawodowej mediatorów.
6. Standardy prowadzenia mediacji i postępowania mediatora.

STANDARD II

Psychologiczne mechanizmy powstawania, eskalacji i rozwiązywania konfliktów:

1. Podstawy wiedzy psychologicznej o mechanizmach powstawania, eskalacji i rozwiązywania konfliktów.
2. Procedury rozwiązywania konfliktów (negocjacje, mediacje, arbitraż, sąd) - podobieństwa i różnice.
3. Elementy teorii negocjacji, podstawowe pojęcia negocjacyjne (kwestie, pozycje, interesy, BATNA).

STANDARD III

Trening umiejętności praktycznych w zakresie mediacji

1. Prowadzenia wstępnych spotkań ze stronami w tym opanowania wypowiedzi otwierających mediację i zawierania kontraktu mediacyjnego.
2. Umiejętność prowadzenia sesji mediacyjnych zgodnie z zasadami i przy wykorzystaniu właściwych technik mediacyjnych.
3. Umiejętności komunikacyjne, w tym w szczególności:
 - umiejętności aktywnego słuchania,
 - zadawania pytań,
 - umiejętność używania neutralnego języka (w mówieniu i pisaniu).
4. Umiejętność dokonania analizy i diagnozy konfliktu objętego mediacją, w tym szczególności:
 - umiejętność oceny, czy zastosowanie mediacji jest zasadne w danej sprawie,

- umiejętność identyfikacji pozycji i potrzeb stron w konflikcie,
 - umiejętność wyodrębnienia pozycji, potrzeb i interesów i przejścia z pozycji do interesów.
5. Umiejętność wspierania stron w pracy nad rozwiązaniami, w tym w szczególności:
 - umiejętność wspierania stron w kreatywnym poszukiwaniu opcji,
 - umiejętność wspierania stron w identyfikacji zasad i kryteriów podejmowania decyzji.
 6. Umiejętność sporządzania porozumienia końcowego.
 7. Umiejętność współpracy ze współmediatorem/ką – opanowanie terminologii umożliwiającej współpracę i wymianę doświadczeń z innymi mediatorami.
 8. Umiejętność współpracy z innymi specjalistami.

STANDARD IV

Wiedza o prawnych i organizacyjnych aspektach funkcjonowania procedur mediacyjnych

1. Podstawy prawne zastosowania procedur mediacyjnych w tym zmiany kodyfikacji.
2. Zagadnienia praktyczne związane z organizacją postępowania mediacyjnego.
3. Zasady współpracy z organami wymiaru sprawiedliwości.
4. Prowadzenie dokumentacji.
5. Krajowe i międzynarodowe standardy postępowania mediacyjnego.
6. Stosowanie procedur mediacyjnych w Polsce i na świecie - sprawy karne i cywilne (rodzinne i gospodarcze), konflikty sąsiedzkie i w społecznościach lokalnych, spory zbiorowe itp.

STANDARD V

Wymagania dotyczące osób i instytucji prowadzących szkolenie:

1. Kwalifikacje osób prowadzących trening umiejętności praktycznych w zakresie mediacji:
 - a) wykształcenie wyższe magisterskie lub równorzędne,
 - b) minimum dwuletnie doświadczenie w prowadzeniu mediacji,
 - c) udokumentowane doświadczenie trenerskie lub dydaktyczne w prowadzeniu zajęć i treningów w zakresie rozwiązywania konfliktów,
 - d) znajomość i akceptacja zasad etyki zawodowej mediatora,

- e) znajomość aktualnie obowiązujących regulacji prawnych w zakresie mediacji,
- f) znajomość i akceptacja standardów prowadzenia mediacji i postępowania mediatora.

2. Wymogi w zakresie organizacji szkolenia:

- a) opracowanie szczegółowego programu szkolenia (minimum 40 godzin zegarowych) wraz z kosztorysem oraz określeniem wysokości opłaty za uczestnictwo,
- b) przeprowadzanie w toku szkolenia sprawdzianów wiedzy z poszczególnych dziedzin objętych szkoleniem oraz ewidencjonowanie obecności uczestników,
- c) wydawanie numerowanych i ewidencjonowanych zaświadczeń, określających tematykę szkoleń, liczbę godzin, organizację czy instytucję prowadzącą szkolenia oraz nazwiska trenerów.

3. Rekomendowane formy szkolenia

Wiedzę i umiejętności przekazuje się przede wszystkim metodami interaktywnymi, poprzez:

- 1) Symulacje mediacji
- 2) Analizy studiów przypadków
- 3) Demonstracje mediacji
- 4) Ćwiczenia – indywidualne i w grupach
- 5) Dyskusje i refleksje uczestników
- 6) Kwestionariusze, testy
- 7) Wykłady teoretyczne i prezentacje.

STANDARD VI

Specjalistyczne szkolenia mediacyjne

Standardy 1–5 dotyczą wszystkich rodzajów mediacji. Biorąc pod uwagę, że prowadzenie różnego typu mediacji wymaga specyficznych umiejętności, wskazane jest uczestnictwo w specjalistycznych szkoleniach np. w zakresie mediacji: karnych, cywilnych (rodzinnych i gospodarczych), sporów zbiorowych itp.

Warszawa, 29 października 2007 roku